

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovarša v Idriji.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatelj je pošiljati franko.

Učiteljski Tovarš izhaja vsak petek popoldne. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.
Vse leto velja . . . 10.— K
pol leta . . . 5.— "
četrt leta . . . 2:50 "
posamezne številke po 20 h.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za petit-vrsto. Priloge poleg poštnine 15 K.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 14 h
" " " dvakrat . . . 12 "
" " " trikrat . . . 10 "
za nadaljnja uvrščenja od petit-vrste po 8 h.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovarša v Ljubljani.

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštnine.

Taktika naše gospodarske samoosvojitve.

Gospod Miloš Stibler, tajnik Združenja v Celju, nam je poslal na članek, ki smo ga pod gorenjim naslovom objavili na uvodnem mestu svoje 45. številke, odgovor s prošnjo, naj ga objavimo. Ustrezamo tej želji, ker smo teh misli, da je dobro, ako ob tako važnem vprašanju čujemo več mnenj. Tudi nismo seperatisti, ki ne priznavamo le kranjskega, štajerskega, primorskega in koroškega učiteljstva, ampak mi smo nešteto krat poudarjali, da ustvarja vse to učiteljstvo skupno organizacijo slovenskega naprednega učiteljstva, katerega centrala je Zaveza avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev in katerega glasilo je naš list. Kar zasnuje napredno slovensko učiteljstvo v kakršenkoli prosperi svojega stanu in šolstva, to se mora zgoditi z vednostjo vodstva Zaveze, ker sicer postane meta pomen in važnost centralnega vodstva naše organizacije iluzorna, a vodstvo samo ostane blamirano, ako ničesar ne ve, kaj se godi v organizaciji, ki ji stoji na čelu. Vsako drugačno postopanje je v vsaki organizaciji, ki hoče biti resna, dandanes absolutno izključeno! To se je poudarjalo tudi pri zadnji seji upravnega odbora Zaveze v Novem mestu dne 6. avgusta t. l., in pri tem vztrajamo tudi mi, dokler bo vodstvo „Učiteljskega Tovarša“ v naših rokah.

Tovariši upravni odborniki se spominjajo, da je tedaj tov. Gangl interpeloval tov. predsednika Jelenca, ali mu je kaj znano, kaj nameravajo štajerski tovariši — kakor se čujejo glasovi — z ustanovitvijo gospodarske za-

druge, poudarjajoč pri tem nazore, kakor smo zapisali zgoraj in o njih govorili zadnjič. Tov. predsednik je odgovoril, da ni o tem vodstvo Zaveze prav nič poučeno, tovariša štajerska upravnica odbornika pa tudi nista obrazložila stvari tako, kakor se je pozneje izvedla.

Pri tem je ostalo — nam nasproti! Mi nismo bili nič obveščeni, kaj nameravajo na štajerskem, in smo šele iz drugega časopisa zvedeli, kaj so ustanovili v Celju, da nam tudi prej ni bilo mogoče nikomur dati pojasnila, ki so ga posamezniki hoteli imeti od nas. Tudi o ustanovnem obnem zboru nismo dobili nobenega poročila. Prejeli smo samo po ustanovitvi oklic predsedstva, ki smo ga tudi priobčili brez vsake opazke, čeprav smo vedeli, da se hoče z novo zadrugo konkurirati že obstoječemu našemu denarnemu zavodu!

Zakaj ta molk? Ali naj ta molk morda govori, da se hoče en del naprednega slovenskega učiteljstva postaviti na svoje seperatistično stališče in pri tem ignorira vodstvo centralne organizacije?

Ali se da ta korak opravičiti z načelom avtonomije? Da! Ampak pomisliti treba, da smo glede denarnih zadev vsi slovenski učitelji skupaj tako na slabem, da nam danes še nikakor ne kaže štirih vinarjev razkladati na kupčke, ker se potem porazgubi še to, kar v denarnem oziru reprezentujemo danes! Mislimo, da razkapanja komaj započete zbiranja denarnih sil ne moremo opravičiti niti z lokalnim patriotizmom, nego moramo vedeti odlično priznanje n. pr. goriškemu tovarišem, ki so — recimo — za Učit. konvikt v Ljubljani že razvili toliko požrtvovalno agitacijo, kakor bi ga menili postaviti vsakemu goriškemu tovarišu pred lastna vrata! Njim ni Ljubljana samo glavno mesto presrečne Kranjske dežele, ampak jim je srce in osredotočje vsega našega učiteljskega naprednega življenja. En centrum pa moramo vendar tudi mi učitelji imeti, kjer naj se utrdi vsa naša moralna in materi-

alna moč. Dovolj nas tepejo drugi in našim podjetjem odjedajo zaslužek, sedaj se pa še sami kosajmo v tem, kam naj izpeljemo iz skupne, komaj izkorpene struge našo najhujšo žejo hladne vode!

Kar se tiče avtonomije posameznih deželnih organizacij, je mogoče o tej avtonomiji govoriti samo tedaj, ako se čutijo posamezne organizacije kot del celote. Ako so del celote, morajo biti ustanovljene z vednostjo vodstva centrale, ki prepušča tem delom popolno avtonomijo, da se delo decentralizuje, porazdeli, pospeši, kadar pride doba. Avtonomija deželnih organizacij je obsežna v delovanju po lastnih pravilih. Ako pa se društva snujejo preko vednosti centrale, pokažejo s tem, da jim ni do zveze s to in se torej tudi ne morejo sklicevati na podeželsko avtonomijo, ker so že eo ipso avtonomne.

Sedaj pa naj govori g. Miloš Stibler!

Vaš cenjeni list piše v zadnji (t. j. 45) številki pod naslovom „Taktika naše gospodarske samoosvojitve“ o nekaterih načelih, ki naj bi bilo pri učiteljskih gospodarskih podjetjih merodajna. G. člankar posebno priporoča centralizacijo ter v izvajanju te zahteva pride tudi do trditve, da bo snujoča se „Učiteljska gospodarska in kreditna zadruga v Celju“ konkurirala „Hranilnici in posojilnici Učiteljskega konvikta v Ljubljani“. To da bo cepilo učiteljstvo v stremeljenjih stanovskih gospodarskih podjetij; tako delo da je nestano v s k o. Izrečena je torej nad celjsko ustanovitvijo obsodba, česar pa stvar ne zasluži. V tem mi pritrdi vsakdo, ki presoja zadevo s strogo gospodarskostrokovnega in faktičnim razmeram odgovarjajočega stališča.

Morebiti bo celjsko podjetje nekoliko odvezlo ljubljanskemu kreditnemu zavodu na posojilniških poslih samih. Odvezlo bo morda del, morda tudi celi slovenski Štajer. V tem pogledu bi se dalo govoriti o „konkurenci“. Iz-

ključu pa se tudi to očitiranje, ako se določi Celju kot delokrog za kreditne posle le štajerska in koroška. Ta sporazum se pač prav lahko doseže in se mi zdi iz stvarnih razlogov tudi prav primeren in potreben.

Toda celjska zadruga hoče izvrševati tudi naloge, kakršnih si ljubljanski zavod še ni stavil. Predvsem skupna nabava gospodarskih potrebščin, kakor pohištva in obleke, morebiti tudi raznih drugih podrobnosti. Mišljeno je to tako, da sklene zadruga s prodajalci pogodbe, na podlagi katere postane za svoje zadržnike, ki se izkažejo z njeno nakupno legitimacijo, plačnica. To bo za posameznega učitelja v gospodarskem pogledu pomembno, ker mu postane na ta način zadruga upnik, ne pa zasebni podjetnik. Zadrugi odplačuje dotičnik v mesečnih obrokih, kakršen način odplačevanja je za uradnika z mesečno plačo najprimernejši. Sicer tudi posamezni podjetnik prodaja na odplačevanje v mesečnih obrokih; toda izkušnja uči, da posameznik pri takem trgovanju prerad zapade v mnenje, da je stranka od njega itak odvisna, zaradi tega kupec le premnogokrat trpi škodo na kakovosti danega mu blaga, posebno pa še na cenah, ki so pri mesečnem odplačevanju vedno precej višje.

Torej: upnik posameznega učitelja postane zadruga, posamezni podjetnik kot upnik se izloči. Da je to tudi stanovskemu in družabnemu ugledu učitelja le koristno, skoraj ni treba posebe poudarjati. — Nadalje: Zadruga sklene s posameznimi podjetniki pogodbe na daljši čas. Zasebnemu podjetniku se s tem zagotovi gotovo število zanesljivih odjemalcev. Pridejo torej v veljavo vse prednosti, ki nam jih nudi nakup na debelo. Nizke cene, boljše blago. — Končno: Zadruga izplača podjetnika takoj. Ne le, da bo podjetnik zadrugi rad plačeval provizije, temveč zadruga bo vzela del dobička, ki ga običajno vržejo trgovski posli proti mesečnemu odplačevanju. Del tega dobička pa odpade gotovo tudi na kupca, učitelja-

LISTEK.

† Lev Nikolaj Tolstoj.

Kulturni svet je zadela neprecenljiva izguba. Grofa Leva Tolstega, velikega misleca iz Jasne Poljane, pisatelja in romanopisca svetovne slave, ni več med živimi. Oddaljen od ljubljene rojstne vasi, od Jasne Poljane in njenih mušikov, je veliki pesnik na preprosti kolodvorski postaji Astapovo dovršil svoje nemirno življenje. . . . Ni dosegel svojega smotra, da bi prišel na Kavkaz in tam v samotni sklenil svoje življenje. Ni mu bilo dano, da bi dosegel že za svojega življenja uresničenje svojih idealov. Kruta smrt ga je pograbila na majhni železniški postaji, in velikan Tolstoj se ji je moral upogniti.*

Preobširno bi bilo in v okviru enega članka nemogoče, osebo Tolstega in njegovo individualnost vsestransko označiti in osvetliti; nemogoče, ker bi se moralo napisati o tem celo knjigo. Zato naj se omejim le na kratko in nepopolno sliko pesnikovega življenja in njegovih nazorov.

*) Umrl je dne 20. t. m. ob 6:05 zjutraj.

Grof Lev Nikolajevič Tolstoj se je rodil 28. avgusta (po našem koledarju 9. septembra) leta 1828. iz bogate plemenitaške rodovine v Jasni Poljani, vasi, oddaljeni 15 vrst od Tule, glavnega mesta istoimenske gubernije, nedaleč od Moskve. Starši so mu umrli zgodaj, zato je mladi Lev dobival prvo vzgojo pri raznih sorodnikih. Leta 1843. je dovršil srednje šole in se vpisal na kazansko vseučilišče na filološko fakulteto, a kmalu se je premislil in se posvetil pravu. A že l. 1847. se je Tolstoj vrnil na svoje posestvo v Jasno Poljano in kmalu na to zopet v Petrograd. Vedel pravzaprav sam ni, kaj hoče. Leta 1851. je vstopil v vojske in se takoj na to podal na Kavkaz. Tu se je pričelo njegovo literarno delovanje. Tolstoj je tu napisal del svoje avtobiografske trilogije „Detinstvo“. Potem so se vrstili spisi „Deška doba“, „Mladost“ in „Navala“. S temi deli si je Tolstoj mahoma pridobil slavno ime; pokazal se kot cel genij, kar mu je odkrito priznal pesnik Nekrasov. Življenje na Kavkazu, ki je Tolstemu izredno ugajalo, je popisal v „Kavkaškem sužnjju“. Komaj se je pesnik vrnil s Kavkaza, kjer se je nahajal dve leti, na Rusko, je moral v vonjo, ki jo je leta 1853. Turčija napovedala Rusiji. Udeležil se je znamenitega obleganja trdnjave Sebastopol, kar

je krasno opisal v treh slikah: „Sebastopol v decembru“, „Sebastopol v maju“ in „Sebastopol v avgustu“. Po vojni je prišel Tolstoj zopet v Petrograd, kjer se je popolnoma vdal lahkoživemu in razposajenemu življenju. A kmalu je zapustil rusko prestolnico, prepotoval Nemčijo, Italijo in Francijo ter se leta 1861., ko je bila v Rusiji odpravljena robota, definitivno podal na svoje posestvo, v Jasno Poljano med svoje ljubljene mušike. Tu je Tolstoj napisal svoja glavna velika dela „Vojna in mir“, „Anna Karenina“, „Vstajenje“, „Kazake“ in druga. Na tem svojem posestvu se je jel z največjo zotravnostjo baviti s filozofijo, z verskimi in socialnimi vprašanji. Od tu je pošiljal svoje nuke v svet, zaradi katerih je bil tudi izobčen iz pravoslavne cerkve. Izdal je celo vrsto spisov, v katerih se bavi s temi vprašanji.

Že v zgodnji mladosti so se jeli porajati v Tolstem dvomi in nezadovoljnost s samim seboj. Kmalu se je naveličal brezmejnega uživanja; uvidel je, da po tej poti ne bo mogel dalje. Pristudila se mu je aristokratska družba, katere ideal je bilo uživanje in zopet uživanje; jel je premišljati o smislu življenja, o sreči; z eno besedo, jel se je pečati z življensko filozofijo. V „Vojni in miru“ odgovarja na

ta vprašanja sledeče: „Živeti in ne delati krivice, da se izognemo očitanju vesti, to je premalo. Jaz sem živel tako, in moje življenje je bilo izgubljeno v brezkoristnosti. Šele sedaj v resnici živim — sedaj, ko poizkušam živeti za druge, razumem blazenost življenja.“ Tu izpoveduje Tolstoj torej altruizem. V njem vidi svojo življensko srečo. A altruizma med svojimi tovariši plemenitaši ni našel. V njihovem življenju ni našel nikakega življenskega smisla; zato jim je obrnil hrbet in jel na svojem posestvu študirati dušo ruskega mušika. Njemu je odslej posvečal vse svoje moči. Videl je, da navaden človek živi vse drugače, da mu daje njegova globoka vernost, vera v Boga, podlago za življenje. Tudi Tolstoj doslej popolen verski nihilist, je jel iskati Boga in se obrnil h krščanstvu. A kmalu je videl, da to krščanstvo nitisto, ki ga je učil Krist. Spoznal je, da so razni pismouki Kristov nauk popačili in da se nikakor ne ravna po njem. Jel je sam študirati evangelije in je prišel do zaključka, da leži rešitev človeštva v povrnitvi k prvotnemu naravnemu in preprostemu življenju na podlagi prvotnega krščanstva in evangeljskih nauk. Na tej podlagi je Tolstoj sezidal stavbo svojega svetovnega nazora, v

zadružnika. Zadruga more pri takem načinu poslovanja pri uporabi potrebne previdnosti zbrati sčasoma lepe dobičke, lep kapital, kate-rega utegne nekaj prav plodonosno [naložiti za pospeševanje raznih drugih gospodarskih in družabnih stremeljenj učiteljskega stanu.

Zadruga s takimi nalogami v Ljubljani se ni. Torej tu ni mogoče govoriti o konkurenci. Pač bi utegnilo biti na mestu vprašanje, ali je pametno, ustanovljati tako gospodarsko zadrugo v Celju. — Bi se ta naj ne ustanovila rajša v Ljubljani, odkoder bi imela svoj delokrog po celi Sloveniji? Meni se dozdeva, da se mora slednje vprašanje odločno zanikati. Ta zadruga bo imela, kakor je mišljena, toliko drobnega gospodarskega dela — uvaževati je treba, da se ne bo bavila le s tukaj navedenimi nalogami, temveč po prevzela tudi vse gospodarske posle dosežanega „Socialnega odseka“ — da bi se to iz Ljubljane ne moglo s pridom vršiti za celo slovensko ozemlje. — Delitev je neobhodno potrebna. Naravna leža določa tri samostojne delokroge: 1. Primorsko, 2. Kranjsko, 3. Štajersko in Koroško skupaj. Verujte, da pri takem drobnem delu še nikdar ni bila na mestu stroga centralizacija v smislu zahteve, da se naj ustanovi le eno tako podjetje. Je ravno isto, kakor pri denarnih zadru-gah (posojilnicah). Tudi teh ne zadostuje ena za celo deželo, še za cel okraj ne. — Bistvo poslov, s katerimi se posojilnice pečajo, je nujno zahtevalo, da so se začele ustanovljati v velikem številu in z malimi teritorialnimi delo-krogi. Ravno tako, mislim, zahteva tudi za tukaj obravnavano vprašanje že bistvo takih gos-podarskih poslov decentralizacijo in delitev. To bo stvari le v korist.

Bil bi Vam, velečenjeni gospod urednik, jako hvaležen, ako blagovolite te vrstice obja-viti v „Učiteljskem Tovarišu“.

Glede posojilniških poslov je g. Stibler istega mnenja kakor smo mi in kakor smo to povedali zadnjič in danes. Res! Denarna zadruga ne zadošča ena za celo deželo. Toda učitelji svojega denarnega zavoda ne moremo primerjati z drugimi sličnimi zavodi, saj na-pravimo mi prometa v enem letu toliko, ko-likor drugi v enem mesecu. Zakaj? Naše denarne sile so slabe, in če hočemo sploh kaj imeti, moramo to združiti v skupno silo. Kadar pride čas, bo načelstvo sedanje denarne zadruge samo vedelo, kako naj razširi svoj delokrog, oziroma kako naj to delo decentralizuje. Ako smemo rabiti primero, naj povemo, da je Ljubljanska kreditna banka imela najprej centralo v Ljubljani, potem je šele — ko je bila centrala do-volj močna — ustanovila svoje podružnice. — Vprašamo zopet danes: Koliko okr. učit. dru-štev — tudi štajerskih! — pa je že pristopilo kot deležniki k naši hranilnici in posojilnici? Doslej torej še v tem edinem zavodu nismo zbrali vsega, kar imamo, pa že hočemo raz-tepsti to malo, kar nam je dala zaupnosti in stanovska zavednost poleg naravnost vzornega delovanja načelstva in nadzorstva! Takega postopanja ne moremo ob naj-boljši volji in ob vsem „demo-kraškem prepričanju imeno-vati pametne gospodarske po-litike!

žigar smislu so pisana vsa njegova dela. Ne imenujemo zaman Tolstega slovanskega Rous-saua, ki je človeštvu tudi zaklical: „Nazaj k prirodi!“ Iz evangelskih nauk je Tolstoj dosledno izvajal zaključke. Ljubiti svojega sov-ražnika, ne se zoperstavljati nasilju z nasiljem, ne ubijati, ne prešestovati in ne prisegati — to so glavni principi morale Tolstega, vzeti iz evangelijskih. Človeštvo, povrni se k prvotnemu naravnemu življenju!“ je zaklical Tolstoj. Zato je tudi nasprotnik privatne lastnine in vsake države, ki jo imenuje organizovano nasilje, za-stopa torej v tem oziru popolnoma anarhistično stališče. Tako življenje med ljudmi je pa le možno, ako vlada med njimi ljubezen, kakor je vladala med prvimi kristjani. Da se pa to zgodi, zato ne smeš ubijati, uči Tolstoj dalje. Zato pa je tudi principialen nasprotnik vsake vojne in smrtnih kazni. — Velikansko senzacijo po vsem kulturnem svetu je zbudila njegova novela „Kreutzerjeva sonata“. V njej obtožuje Tolstoj vse človeštvo konvencionalne nemoral-nosti. Odločno obsoja ono dvojno moralo, ki zahteva od ženske čistost pred zakonom, a moškemu dovoljuje vse. Tolstoj se v tej knjigi obrača proti fizični ljubezni, ki jo imenuje živalsko strast, a fizični zakon priznava samo

Dne 27. avgusta l. 1907. nam je tov. Pesek na Zavezini skupščini v Radovljici razvil program izvenšolskega delovanja. Osnova-li smo tedaj odseke za izvenšolsko delo, ki so se pozneje prekrstili v socialne odseke. O Božiču istega leta je isti tov. Pesek govoril v Narodnem Domu v Ljubljani o istem vpraša-nju ter poudarjal, da skrbi osrednji (socialni) odsek Zaveze za vse jugoslovanske pokrajine, vsaka dežela imej svojo so-cialno zvezo, nad vsemi pa bodi so-cialna zveza v Ljubljani. V le-tošnji jubilejski številki našega lista je priobčil tov. Jakob Dimnik instruktiven članek o naši gospodarski organizaciji. Kdor je bral ta članek, ve, da je tamkaj tudi odstavek, ki go-vori o centralni učiteljski gospodarski zadru-gi, ki bi imela isti delokrog, kakor so ga svoji zadru-gi sedaj določili tovariši v Celju. Torej: ko se še ni izvedlo isto, kar je bilo prvotno določeno in začrtano, smo pustili svojo celo-kupnost na cedilu in smo začrtali — po be-sedah g. Stiblerja — z delitvijo, ko še ni-česar nismo imeli, kar bi se dalo in moglo deliti. Kje pa je dokaz, da bi se iz Ljubljane, kakor smo bili mnenja l. 1907., ne moglo to delo s pridom vršiti za celo slovensko ozemlje, kakor smo mnenja sedaj l. 1910.? Ali je ta dokaz podan v besedah samih ali izvira iz izkušenj, ki jih še nimamo?

Naše mnenje je to: Kar se je zgodilo v Celju, diši po seperatizmu in pomenja prezi-ranje vodstva naše osrednje organizacije, to tembolj, ker je bilo že v Novem mestu rečeno, take so zahteve naše in vsake druge stanovske organizacije; zvonili smo torej — pred točo. Mesto za tako važno gospodarsko organizacijo bi bila letošnja skupščina Zaveze, kjer bi se to vprašanje rešilo tako, kakor bi bilo dobro na vse strani: ustanovili bi centralo, iz nje pa bi se izločile — kadar bi zahtevale razmere — podružnice za Primorsko, Kranjsko in Štajersko-Koroško!

Glede gospodarske organizacije imamo še mnogo načrtov, a z njimi pridemo na dan, ko se nam bo zdel za to ugoden čas. V tem pogledu moramo biti skrajno previdni, držč se načela, da je bolje malo pozneje nego prezgodaj in da moramo biti sebi najbližji! Mi krva-vimo za druge, dostikrat pa še sami nimamo za sol! Ta idealizem je s socialnega stališča popolnoma napačen. Lačna vrana ne more krmiti sitih, ako jih pa, pritrga sebi in — pogine! Naše učitelj-ske razmere so nekaj čisto po-sebnega, in tem razmeram pri-merno moramo uravnati tudi svojo gospodarsko taktiko!

Mi rabimo močnega in zdravega srca, ako hočemo, da poživljaj celo telo zdrava kri! Svojega telesa pa še danes ne moremo rezati na kose in vsakemu kosu dati svoje srce; to bi bila nevarna igra, ki bi koristila samo — sovražnikom učitelj-stva!

V Celju imajo, kar so hoteli imeti. Od srca jim želimo, da bi se jim dobro godilo in da bi njih podjetje uspevalo. Ročni zapisniki so prihajali s Štajerskega v celih zavojih nazaj — ker imajo svoj koledarček; njihov denar

zato, ker je potreben zaradi zakrknjenosti člo-veških src. Ta knjiga je provzročila po vsej Evropi nešteto debat za Tolstega in proti njemu.

To bi bila seveda jako nepopolna slika njegovega življenja in njegovih nazorov, a mislimo, da smo povedali vsaj najvažnejše. O vsaki priliki je Tolstoj pošiljal iz Jasne Poljane svarila in klice človeštvu. Ko je izbruhnila rusko-japonska vojna, je Tolstoj povzdignil svoj glas in še enkrat obsodil vojno. Zavzemal se je za vse pregnane in zatirane in pomagal, kjer je mogel. Zlasti težko ga bodo pogrešali njegovi mušiki, ki so mu bili iz srea vdani in med katerimi je Tolstoj preživel skoraj vse svoje življenje. Žal, da so njegovi vzvišeni in idealni nauki neizvedljivi, dokler se ne izpre-meni vse človeštvo v smislu Tolstega. Ni naša naloga, da bi preiskovali upravičenost ali ne-upravičenost njegovih nauk. Naj bo že tako ali tako. Na nebu veleumov in duševnih ve-likanov bo na veke svetila zvezda Leva Niko-lajeviča Tolstega, ki ostane ponos slovanske in človeške kulture sploh.

Ferdo Plemič.

pojde nemara iz Ljubljane — ker imajo svoj zavod v Celju. Mi, ki smo ostali pri centrali, moramo z vsemi silami skrbeti in delati, da izgubonemudoma nadomestimo in storimo vse, da posebnost v teh, za učiteljstvo najbolj resnih in žalostnih, naravnost obupnih časih ne začne propadati to, kar smo spravili skupaj z velikimi te-žavami in z delom, posvečenim moralni in materialni povzdigi celokupnega slovenskega učiteljstva!

Ponavljamo še danes, kar smo rekli zad-njič: Splošno mora biti naše gos-podarstvo in morajo biti vsa naša gospodarska stanovska podjetja centralistično ure-jena in se morajo njih sredstva centralizovati, to pa zato, da se v gospodarstvu ne cepimo po nepotrebnem in se s pomočjo centralizacije tembolj utrajamo!

Vse, ki so dobre volje, kličemo na skupno delo, tovarišem na Štajerskem pa: Clara pacta — boni amici!

Izjava.

Protestni shod v Celju se je vršil dne 20. t. m. Zaradi nekega anonimnega letaka, v katerem se nahaja ostudna opomba o šenijski kmetijski šoli in kateri letak se je štaj. Lehrerbund predznil poslati tudi slovenskim učiteljskim društvom, se je sklical v Celje pro-testni shod. Na tem shodu sem se oglašil tudi jaz k besedi, da bi kot predsednik Učiteljskega društva za celjski okraj podal potrebna pojasnila. V ta namen sem se sklicateljem shoda že par dni poprej pismenim potom prijavil in prosil, da se mi naj ne odreče besede; to svojo prošnjo sem neposredno pred otvoritvijo shoda ustno ponovil napram gg. dr. Benkoviču in dr. Vrstovšku; na shodu samem sem ponovno prosil za besedo; izjavil sem, da hočem dati samo pojasnila, da hočem govoriti prav na kratko, da ne mislim z nikomer polemizirati in da se mi vendar lahko beseda odtegne v slučaju, da bi se ne držal svoje obljube: toda vkljub vsemu temu, tudi vkljub temu, da je predsednik izrečno naglašal, da je shod javen in da mene sicer osebno spoštuje, vendar nisem dobil besede.

To postopanje je tako nečuvno, obenem pa tudi tako značilno, da ga moram javno pribiti.

Franc Brinar, t. č. predsednik
Učit. dr. za celjski okraj.

Izjava štajerske Zveze.

V „Narodnem dnevniku“ z dne 18. t. m. čitamo to le izjavo:

Vodstvo zveze slovenskih učiteljev in učiteljic na Štajerskem izjavlja, da nima nobenega stika z akcijo nemških tovarišev in to-varišic v „Lehrerbundu“ proti obstrukciji v štajerskem deželnem zboru. Zato tudi izjavlja, da nima ničesar opraviti niti z okrožnicami glede zborovanj in resolucij proti obstrukciji niti z nepodpisanimi letaki, ki vsebujejo ma-terial proti obstrukciji v štajerskem deželnem zboru. Slovensko učiteljstvo se iz narodnih in stvarnih razlogov z več točkami v omenjenih letakih nikakor ne strinja in posebe obsoja robat in nesramen ton, v katerem se govori o težko priborjeni kmetijski šoli v Št. Jurju ob J. ž. in o njenih obiskovalcih. Dalje bo govorila o tem predmetu Zveza v nekoliko tednih, ko bo imela zbrane izjave vseh slov. učiteljskih društev na Štajerskem.

Deset zapovedi v francoski šoli.

V vsaki šoli na Francoskem je pribit lepak na zid s temi-le 10 zapovedmi:

1. Ljubi svoje šolske tovariše, ki ti bodo tovariši dela v življenju!
2. Ljubi pouk, ki je kruh duha, ter bodi hvaležen učitelju kakor svojemu očetu in svoji materi!
3. Posvečuj vsak dan s kakim dobrim in koristnim činom ter s častnim vedenjem!
4. Čislaj poštene ljudi, spoštuj vse sebi podobne ter ne pripogibaj hrbtna pred nikomer!

5. Ne sovraži in ne žali nobenega! Ne maščuj se, ampak brani svojo pravico ter se upri vsaki samovoljnosti!

6. Ne bodi sirov! Bodij prijatelj slabim in ljubi pravičnost!

7. Misli, da vse, kar da zemlja, pride od dela; kdor se veseli brez dela, krade kruh onemu, ki dela!

8. Potrudi se, da se naučiš resnice! Ne veruj tega, kar je nasprotno razumu! Ne varaj ne sebe ne drugih!

9. Ne imenuj patriota onega, ki zaničuje in sovraži druge narode ali ki želi vojno, ki je ostanek barbarstva!

10. Siremi za dnem, ko bodo živeli vsi državljani ene in iste domovine kot bratje v miru in sreči!

Naj preberejo te zapovedi posebno kle-rikalci, da ne bodo vedno trdili, le laž, kako da mladino po francoskih šolah pridijo in na-vajajo k slabemu!

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodonosno naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Uči-teljskega konvikta v Ljubljani.

registrirana zadruga s omejenim jamstvom.

Promet do konca oktobra K 311.298.58.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poštnih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve na-vedenih znamk se ne odgovarja.

Uradne ure: Vsak četrtek od 1/2. — 1/2.3. popoldne in vsako soboto od 6. — 7. zvečer.

Iz naše organizacije.

Štajersko.

Kozjansko učit. društvo je odkrilo dne 27. oktobra t. l. v Zagorju nagrobni spomenik pokojnemu tovarišu nadučitelju Hočevarju.

Zbralo se je lepo število kolegov in kole-ginj kakor tudi domačih župljanov na pokopa-lišču. Predsednik tov. Pulko se je z ganljivimi besedami spominjal rajnega. Očrtal nam je njegove vrline s poudarkom, da se je ločil od nas le telesno, a njegov duh živi med nami, njegovi mani nas zrejo z višav. Svoj govor je sklenil govornik z besedami: „Predragi tovariši! Postavili smo ti nagrobni kamen v znak iskrene ljubezni. Ta bodi priča, da imaš v naših srcih še mnogo lepši spomenik — ljubezen, ki sega tje, kamor te je preselila smrt“.

Za tov. Pulkom se je spominjal pokojnika gospod dr. Jankovič iz Kozjega. Poudarjal je, da je rajni ljubil slovensko domovino tako ide-alno, tako vneto, da nam je krasen zgled domo-ljubja.

„Bil je vedno v stiki z ljudstvom“, je poudarjal, „učil ga je, bodril in tolažil. Nikdar, tudi v najžalostnejših urah, ni obupal nad bo-dočnostjo naroda, nego vedno je zagotavljal, da pride čas, ko se slovensko ljudstvo otrese vseh spon ter nastopi kot prost, čil junak... Bil si nam zvezda vodnica, začrtal pot, po kateri nam je hoditi, da bo zasijala našemu milemu narodu lepša bodočnost!“

Bodi ti lahka slovenska zemlja, ki si jo tako ljubil!“

H koncu so zapeli tovariši pesem na-grobnico.

Na to je bilo zborovanje v šoli s tem vzpo-redom:

I. Tov. predsednik pozdravi navzoče, zlasti pa gosta gospe Potočnikovo in Germovškovo.

II. Dopisov ni bilo.

III. Pri letošnjem zborovanju „Zaveze“ je zastopal društvo predsednik Pulko sam. Ker smo o zborovanju že itak čitali, nam poda le nastopno; Pri seji delegacij se je naglašalo stanje „Zvončka“, „Učit. Tovariša“ in „Po-potnika“. Dolžnost vsakega učitelja je, da pod-pira naše liste. Zlasti o „Popotniku“ je ome-niti, da bi morala biti naročena naj vsaj vsaka šola. — Z veseljem je bilo opaziti, kako na-vdušeno so meščani sprejeli zborovalce. — Našo organizacijo sta pozdravili društvo „Skala“ ter akademski mladina.

IV. Raznoterosti: tov. Germovšek opomni, najbi se eventualni pomanjkljaj za spomenik pokril s prispevki društvnikov, kar se tudi ob-ljubi. Svetuje tudi, naj društvo vpraša okr. šol. svet, katere odloke je sprejeti v zbirko normalij. Predlog se sprejme.

Tov. Pulko: List „Jutro“ se tiska v „Učit. tiskarni“. Ker je naše društvo ud tega podje-tja, naj vpraša, oziraje se na poročilo „Slov. Naroda“, kako je glede gmotnih zadev z izda-janjem tega lista. Predlog soglasno sprejet. Isti opozori tudi na odlok, tičoč se uvedbe novih čitank in računic. Predlaga tudi, naj se sestavi načrt, po katerem bi se spisala zgodovina na-šega društva, kar je bilo tudi sprejeto.

Na snidenje v Kozjem!

Učiteljsko društvo za ormoški okraj zboruje v četrtek, dne 1. decembra t. l., v ormoški okoliški šoli. Začetek ob 10. uri pred-poldne. Vzored: 1. Zapisnik; 2. društvena poročila in dopisi; 3. „Na lastnih nogah naprej“; podava tov. Rob. Košar. 4. Poročila; a) o zave-zinem zborovanju v Novem mestu; b) o Lehrer-

bundovi seji v Gradu; c) o seji štaj. Zveze v Celju; d) o počitniškem tečaju v Mariboru. 5. Slučajnosti.

Na mnogobrojno snidenje!

Odbor.

Književnost in umetnost.

Antibarbarus. Spisal Dr. Jos. Tominišek. Ljubljana 1910. založil L. Schwentner. Cena K 1.20 v. Proti barbarščini v slov. jeziku se bori pisatelj v šesterih člankih, ki so združeni pod omenjenim naslovom. In barbarščina je v slovenskem jeziku res od leta do leta več, saj nimamo nikakega merila in motrila več za pravilnost in lepoto našega jezika.

Naša knjižica določuje najprej v uvodnem članku splošna načela, ki lahko služijo za podlago vsake presoje jezikovnih prikazni: potem so v posameznih odstavkih obdelana razna prečeta vprašanja — opozarjamo na aktualni članek o pisavi krajinskih in drugih lastnih imen! — kjer je treba, so podana ostro zažrtana pravila, ki so povsem nova, posneta iz duha in razvoja našega jezika.

Razprava so opre na bogati snovi, a so pisane lahкотno in čisto naravnost zabavno. — Dodejano kazalo olajšuje porabo.

Zbirka cerkvenih pesmi za mešani zbor z enim samosplovom. Uglasbil, oziroma harmoniziral Janko Leban, ljudski učitelj. — Ta zbirka obsega 10 mešanih zborov in en samosplov, ki so vsi pisani v lahkem slogu in so torej tudi lahko izvedljivi. Zadnji zbor — Božična — je ena najlepših slovenskih cerkvenih narodnih pesmi, ki mora biti jako stara. Pokojni Danilo Fajgelj jo je še kot otrok čul peti v Idriji. Razširjena je tudi po Goriškem Krasu. Skladatelj Janko Leban jo je zapisal kot mlad učitelj v Avbru.

Zvonček objavlja v svoji 11. letošnji številki to-le raznovrstno vsebino:

1. Slutnja. Fran Žgur. Pesem. — 2. Milici v spomin. Fr. Ovetko. Povest. — 3. Karlček. E. Gangl. Pesem. — 4. Ne boj se! E. Gangl. Pesem. — 5. Zakaj se mamica ni vrnila? Jos. Vandot. Povest s podobo. — 6. Slika. Fran Žgur. Pesem. — 7. Sestanek. Ivo Trošt. Povest s podobo. — 8. Justinkino "srce". F. Palnák. Povest. — 9. Fantje od fare. Engelbert Gangl. Pripovedke s podobo. — 10. Pouk in zabava. Prav vesel iz šole grem. Uglasbena pesem. — Številčna naloga. — Rešitev besedne naloge v deseti številki. — Kristus in Sv. Peter kot mlatiča. — Kotiček gospoda Doropoljskega.

Srednješolski vestnik.

* **Slovenski ravnatelj na goriški državni gimnaziji.** Goriški Slovenci so slednjič dobili na državni gimnaziji za ravnatelja svojega človeka v osebi dr. Tominška. Nič ni bolj naravnega nego to, da načeluje zavodu, kjer je večina dijakov slovenske narodnosti. mož, ki razume jezik te večine. Imenovanje Slovenca pa je še posebno opravičeno iz razloga, da so bili doslej ravnatelji sami Nemci, le zadnji, Simzig, je bil — Italijan! Nemci in Italijani bodo seveda zopet vpili o slavizaciji v Primorju. Če pa bi morda vlada smatrala to imenovanje za nekako kompenzациjo radi Elsenrjevega imenovanja v Ljubljani, se kruto moti.

Predpisi za zrelostno skušnjo realnih gimnazij in na reformnih realnih gimnazijah. Naučni minister grof Stürkgh je izdal predpise o zrelostnih izkušnjah za realne gimnazije in za reformne realne gimnazije. Prepisi so slični predpisom za gimnazije in deloma tudi za realke. Pismena izkušnja obsega nalogo v učenem jeziku, prestavo iz latinščine v učni jezik in lahko, prosto nalogo iz drugega na zavodu obligatnega živega jezika (francosko angleško itd.). Glede na ustno zrelostno izkušnjo se drže predpisi sistema, ki je običajen po ostalih srednjih šolah. Kandidati morajo napraviti ustno izkušnjo v latinščini, v drugem jeziku, zgodovini in zemljepisju in v matematiki. Latinščina se izpraša pri vseh kandidatih, izkušnja v drugem jeziku je odvisna od pismene naloge, v obeh jezikih, ki sta obligatna razen latinščine, se preizkusi kandidat zgolj, če je dobil v obeh jezikovnih nalogah nezadostno. Izkušnja o zgodovini in zemljepisju je omejena na avstrijsko domačo vedo. Eksterni kandidati morajo napraviti zrelostno izkušnjo iz vseh treh obligatnih jezikov in iz vseh drugih šolskih predmetov razen telovadbe. Eksternisti, ki niso dobili ugodne klasifikacije v latinščini in matematiki, morajo napraviti pred zrelostno izkušnjo pismen prevod iz učenega jezika v latinščino in eno matematično nalogo, kakršne so navadne v VIII. šoli. Tudi iz ostalih predmetov morajo napraviti eksternisti predizkušnje, če nimajo ugodnih izpričeval. Po realnih gimnazijah morajo napraviti tisti kandidati, ki niso imeli v IV. šoli v risanju vsaj zadostno, še predizkušnjo v risanju. V reformnih gimnazijah pa morajo napraviti eksterni kandidati izkušnjo v geometričnem risanju, če niso imeli v IV. razredu v tem predmetu vsaj zadostno. Predpisi se takoj uveljavijo.

* **Streljanje na gimnaziji.** Na goriški gimnaziji fakultativno uvedejo v 7. in 8. razred streljanje. Poučevali bodo častniki, nadzorstvo nad dijaki pa bodo imeli profesorji.

Politiški pregled.

* **Trgovinski minister o draginji.** Trgovinski minister Weißkirchner je govoril na občnem zboru avstrijskih industrijev o najvažnejših nalogah bodočnosti. Z ozirom na draginjo je izjavil: „Kadar govorimo o draginji, vedno in vedno govorimo le o mesu. Opozoriti hočem še na neko drugo okolščino, namreč da se mora napraviti red tudi z ozirom na vprašanje stanovanj. Vse občine so dolžne, iskati nova pota v sedanji stanovanjski politiki, ker požre stanovanje tretjino dohodkov in se morajo zato ljudje boriti z bedo. Naša mesta morajo zasledovati primerno zemeljsko in stanovanjsko politiko.“ — To je res, ampak to so samo besede!

* **Ovacije jugoslovanskih visokosolcev v Pragi profesorju Masaryku.** V nedeljo opoldne se je zbralo pred stanovanjem prof. Masaryka okoli 300 jugoslovanskih dijakov, ki študirajo v Pragi, ter so mu priredili presrečne ovacije. Posebna deputacija je sporočila, ker prof. Masaryka samega ni bilo doma, njegovi soprogi od dijaštva sklenjeno zahvalo za njegov možati nastop v prilogi Jugoslovancem. Nato so dijaki demonstrirali pred namestništvom ter tam vpili: „Dol z Aehrenthalom, dol z Forgachom, dol z Azevom!“ Potem so se demonstranti med prepevanjem jugoslovanskih pesmi razšli.

* **Bosanski proračun.** Deželniemu zboru za Bosno in Hercegovino je bil predložen proračun za leto 1911. Potrebščine znašajo K 79.482.429, pokritja je 79.493.675, torej ostaja prebitek K 11.246.

* **Nacionalno darilo nemškemu cesarju.** Za proslavo 25 letnega jubileja vladanja, ki bo dne 15. junija 1913., namerava nemško ljudstvo podariti nemškemu cesarju ladjo-jahto za njegove privatne izlete. Stroške pokrijejo z radodarnimi doneski.

* **Marxov „Das Kapital“ v češkem jeziku.** V kratkem izide v češčini glavno Marxovo delo „Das Kapital“, v katerem je Marx, ustanovitelj socialne demokracije, razvil svoje narodno-gospodarske nauke, ki so v svojem bistvu še danes podlaga socialni demokraciji.

* **Papež in časopisi.** Papež je prepovedal brati časopise v semeniških. Ogrski škofi so hoteli, da bi papež preklical to prepoved. Ravno kar izšla novembrska številka oficialnih papeških aktov objavlja odgovor konsistorialne kongregacije ogrskim škofom. Semenišniki ne smejo brati političnih časopisov, socialnih in znanstvenih listov. Gotove koristne članke jim lahko prebere profesor sam.

* **Davek na samce.** Finančni odsek v ruski dumi je sklenil, da bodo plačevali samci dvakrat večji dohodninski davek kakor pa poročni možje.

Kranjske vesti.

—r— **Kako se neki lepopisje goji po krščanskih načelih?** Jeglič je omenil Slomškarjem, da naj se zbira k delu „za naša krščanska načela. Pri tem zborovanju je predaval Mihelič o razvoju lepopisja. Je li to ono delo za krščanska načela? — Imajo pač besedo krščanski vedno na jeziku, a le na jeziku!

—r— **Samí priznavajo, da so koristolovci!** V „Slovenec“ (št. 250.) čitamo v vabilu in poročilu podružnice Slom. Zv. za Ljubljano in okolico sledeče: „Vabimo k njim vse Slomškarje, tudi tiste, ki poznajo našo Slomškovo Zvezo, le ob gotovih prilikah! — Tako čitamo v poročilu, ki ga je pisal — Slomškar. To je dovolj jasno in odkrito javno priznanje. — To je pečat, ki vas spremlja od vsega pričetka in vas bo spremljal do vaše propasti. — Čestitamo pa tudi brihtnosti Slomškarjev ki znajo pisati take izjave in ki so sedaj — imamo dovolj tajnih priznanj! javno pričeli oznanjati svojo — propast!

—r— **Samí priznavajo!** Janko Nep. Jeglič, predsednik „Slom. zveze“ za Ljubljano,

je ob priliki zadnjega zborovanja nagovoril svoje podložne Slomškarje, s sledečimi besedami: „Zberimo se ob vsaki priliki v takem ali pa še večjem številu k delu za naša krščanska načela, da tako dokažemo vsem da ne zaslužimo krivičnega preziranja, ampak upoštevanja.“ — Kdo neki prezira? Ha-ha! Gospoda, s svojo brezstidnostjo v dejanjih ste se diskreditirali! Ste pač v blatu do grla, tako da vas niti lastni pristaši ne upoštevajo, ampak se vas v mnogih konkretnih slučajih — sramujejo. — No pa rodilo se vam je že spoznanje, da vas prezirajo. Pa recite, da smo tudi tega mi krivi, pa bo dobro!

—r— **C. kr. kmetijska družba v Ljubljani.** Kakor smo že poročali, so se vršile odborne volitve pri c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani. Do sedaj so bili v odboru povetlični naprednjaki. Sedaj so pa klerikalci zbog svoje organizacije, ki tiči v tem, da je prignal vsak kaplan vse svoje brunne ovčice na volišče, zmagali klerikalci. V odboru so sedaj štirje duhovniki, 1 nemški baron in komaj ostali trije razumejo kaj o kmetijskih stvareh.

Splošni vestnik.

Učiteljska tiskarna je že v lastnem poslopu. Tovarišem in tovarišicam priporočamo lastno podjetje in vsakogar vabimo, da si ogleda to našo prvo stavbo v Ljubljani, kadargatod mimoprivedepot.

Se je čas! Letošnje publikacije Slovenske Šolske Matice se tiskajo. „Letopis“ z imenikom vseh udov se bo tiskal nazadnje. Kdor želi postati ud za leto 1910, naj pošlje udnino (4 K) kar naravnost na naslov Slovenske Šolske Matice v Ljubljani. V imeniku pogrešamo mnogo učiteljev in učiteljic, ki se čudimo od njih, da niso še udje tega našega koristnega društva. Torej: malo več stanovske zavesti, pa manj brezbriznosti in mlačnosti. Se je čas!

Izpričevala za ponavljalno šolo je založila „Učiteljska tiskarna“. Priporočamo jih slavnim šolskim vodstvom.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Št. 2182. Kranjsko. 1—1

V litijemskem okraju se razpisuje s tem na petrazredni ljudski šoli v Zagorju ob Savi učiteljska služba v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkar predpisanim potom do 15. decembra 1910.

Prosilci, ki v kranjski učiteljski službi še niso stalno nameščeni, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da so telesno popolnoma sposobni za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Litiji, dne 15. novembra 1910.

Št. 849 Štajersko. 1—1

Na trirazredni ljudski šoli v St. Florijanu nad Doličem se stalno namesti služba učitelja, ozirom učiteljice po III. krajnem razredu.

Pravilno opremljene prošnje je vpsolati krajnemu šolskemu svetu v St. Florijanu nad Doličem, pošta Mislinja, do 31. decembra 1910.

Dokazati se mora znanje obeh deželnih jezikov.

Okrajni šolski svet v Konjicah, dne 18. novembra 1910.

Slovensko Abecedo

za ženska ročna dela

priporoča

Milena Kiferle

učiteljica žen. roč. del v Medvodah, sedaj v Ljubljani, Dolenjska cesta 21.

alo.

Heiman.

Cenjenim gospodinjam

priporočamo najtopleje

pravi : **Franckov:** pridatek k kavi

kot najboljši kavni surogat,

izdelovan iz tozemskih surovin

v domači tovarni

Henr. Francka sinov

v Zagrebu.

Varstvena znamka.

Jernej Bahovec

trgovina s papirjem
poleg Prešernovega spomenika
priporoča slavnemu učiteljstvu in dru-
gemu občinstvu svojo bogato zalogo
šolskih potrebščin, papirja, zvezkov,
šolskih knjig, pisalnega in risalnega
orodja, umetnin, trgovskih knjig, raz-
glednic itd. 26-24

Umetna knjigoveznica Fr. Breskvar

v Ljubljani 12-11
Filipov dvorec, poleg Frančiškanskega mostu za vodo
se priporoča slavnim šolskim vodstvom
in gg. učiteljem v izdelovanje vsakovrstnih
knjigoveških del.
Na večja dela popust!

Odlikovana 38-33 Prva kranjska tvornica klavirjev Ljubljana, Hilšerjeva ulica št. 5 blizu Gradišča Rudolf A. Warbinek

priporoča svoje prve vrste, za vsa podnebja solidno narejene
pianine, klavirje in harmonije tudi samoigralne
za gotov denar, na delna odplačila ali naposodo.
Poprave in uglaševanja se izvršujejo točno in najceneje.
Največja tvornica na jugu Avstrije.
Jamstvo 6 let. Eksport v vse dežele.

J. Jax
Ljubljana
Dunajska cesta

**Šivalni stroji,
kolesa in
pisalni stroji.**

46-41

Svarilo!

Kdor hoče kupiti šivalni stroj, naj se ne da
vplivati po oznanilih, ki imajo namen, pod
izrabo imena 24-19

Singer

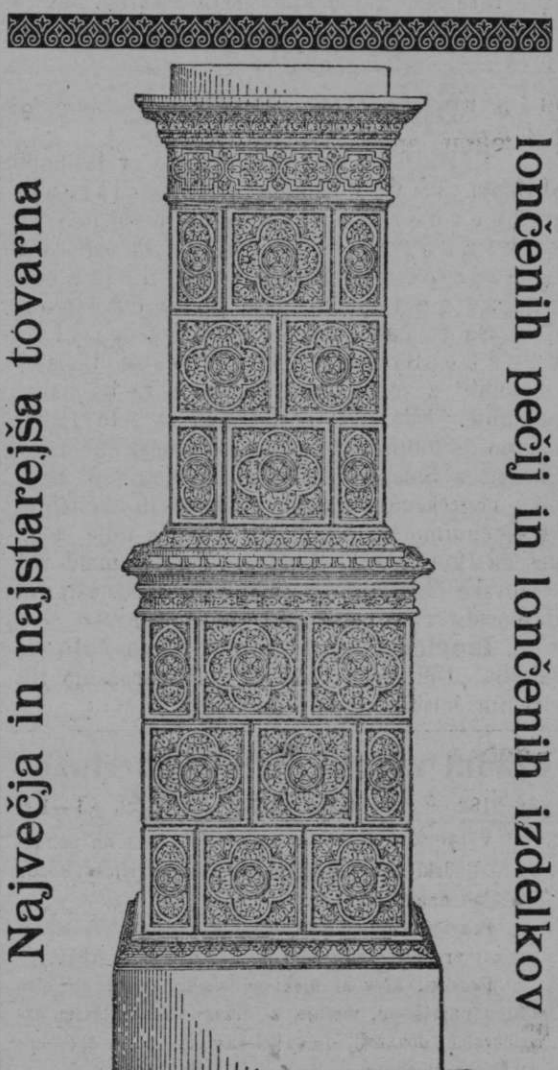
prodajati rabljene stroje, ali pa take, zastarelega
sistema. Opozarjamo na to, da se naši šivalni
stroji ne oddajajo prekupovalcem, temveč se v
lastnih prodajalnah prodajajo direktno občinstvu.

Le v prodajalnah, ki
imajo takele izobeske,
se dobe originalni Sin-
gerjevi šivalni stroji.

Singer Co.

delniška družba šivalnih strojev.
Kočevje, Glavni trg.

Največja in najstarejša tovarna

lončenih pečij in lončenih izdelkov

A. Drelse Ljubljana

Priporoča se slavnemu občinstvu in ce-
njenemu učiteljstvu v naročilo na
štedilna ognjišča in peči

preprosto in najfineje izvršene v poljub-
nih modernih barvah in vzorcih kar naj-
bolj strokovnjaški, zanesljivo in trpežno
po najnižjih cenah. Zupniščem, samosta-
nom in šolam znaten popust. — Mnogo-
krat odlikovan. — Ilustrovani ceniki so
na razpolago. 46-41

Lak za šolske table

črn in medel

: Olje proti prahu :

priznано najboljša prodaja

Adolf Hauptmann

v Ljubljani.

Prva kranjska tovarna oljnatih barv,
firnežev, lakov in steklarskega kleja.
Zahtevajte cenike! 52-39

Nizke cene
elegantna oblika
velika trpežnost
so lastnosti, ki jih ima

! obuvalo !

češke trdnice

V. Havel v Blatni

(Južno Češko). 52-30

Cenik, v katerem je navedeno podrobno na-
vodilo za jemanje mere, pošljem takoj franko.
Definitivnim učiteljem dovoljujem na
željo male mesečne obroke. . .

Nepriležno blago rad zamenim!
Poprave čevljev se izvršujejo kar naj-
skrbneje.

Najnižje cene.

Največji izbor.

Skrbno izdelovanje

Preobleke. Popravila.

L. Mikuž
tovarna dežnikov
Ljubljana, Mestni trg.

52-43

Edina slovenska kislá voda

Tolstovrška slatina

je po zdravniških strokovnjakih priznana
med najboljšimi planinskimi kislimi vodami, je

izborna zdravilo

za katere v grlu, pljučih, želodcu in čreve-
sih, za želodčni krč, zaprtje, bolezni v led-
vicah in mehurju ter pospešuje tek in pre-
bavo. — Tolstovrška slatina ni le izborna
zdravilna, temveč je tudi osvežujoča

namizna kislá voda.

Odlikovana je bila na mednarodni razstavi
v Inomostu 1896 in na higijenični razstavi
na Dunaju 1899.

Naroča se pri oskrbnistvu Tolsto-
vrške slatine, pošta Guštanj (Ko-
roško), kjer se dobe tudi ceniki in prospekti.

Del čistih dohodkov gre v narodne namene.

Slovenci! Svoji k svojim! Zahtevajte
povsod le Tolstovrško slatino! Vsaka slov.
gostilna naj ima le edino slovensko kisló
vodo!

Avgust Agnola

Ljubljana, Dunajska cesta 13

priporoča svojo bogato zalogo 52-45
stekla, porcelana, svetilk, okvirov, šip itd.
Tintnike za šolske klopi, kakor tudi aparate
za fizikalne poizkušnje.
Prevzema vsa v to stroko spadajoča dela.

Prva avstro-ogr. c. in kr. priv. ameriška tovarna Cottage-Organs in orgelj-harmonijev. 52-31

Najboljše
orgelj-harmonije
obeh sistemov izdeluje
in pošilja najceneje
**RUDOLF PAJKR
& Komp.,**
Kraljevi gradec št. 133
(Češko).

Zaloge: Dunaj, Praga, Budimpešta.

Harmonije na pendel obah sistemov in vseh
velikosti, z natančno orgeljsko mensuro za cerkve,
semenišča in kot orglje za vajo.

Pošilja se poštne prosto do zadnje že-
lezniške postaje. Gospodom učiteljem visok
rabat. Delna odplačila od 8 K dalje.

Cenovniki gratis in franko.

Modna in športna trgovina

Modna in športna trgovina

Svilnato blago, baržuni, pliši in ten-
čice, čipkasto blago, čipke, vložki, svilnate
vezenine, Jabots, fichus, damski ovratniki
in kravate, svilnati in baržunasti trakovi,
pozamentirja, porte, žnore, resice, krepince,
krepi in flori za žalovanje.

Šerpe iz svile in čipk.

Oprava za novorojenčke, posteljne podloge
in odeje za vozičke, sukanec za šivanje,
pletanje in vezenje. Dišave, mila in ustna
voda. Narodne vezenine, zastave, trakovi
in znaki i. t. d. 52-44

P. MAGDIĆ, LJUBLJANA

Nasproti glavne
pošte.

Perilne, volnene in svilnate

bluze

spodnja krila iz batista, klota, listra in
svile, hišne halje, predpasniki, vse vrste
damskega perila, moderci, pasovi, rokavice,
domači čevlji, galoše, nogavice, solčniki,
dežniki, štrikane jope, čepice in gamaše za
šport, žepni robci, kopalno perilo.

Posebni oddelek v I. nadstropju za
damske klobuke, slamnike, oblike in
vse nakitne predmete za klobuke, pajčolani,
kitničarija in delavnica za moderniziranje
klobukov, žalni klobuki vedno na skladišču
i. t. d.

Oddelek za gospode:

Klobuki, cilindri, slamniki, čepice.

Srajce, spodnje hlače, spalne srajce, pred-
prsniki, ovratniki, zapestnice, žepni robci,
nogavice, rokavice, kravate, naramnice,
podveze, dr. Jagrovo zdravstveno perilo,
dežniki, dežni plašči, galoše, gamaše, odeje
za potovanje, palice, ščetke za obleko, lase
in zobe. Za turiste: pelerine, nahrbtnike,
dokolenice, gamaše, plezalni čevlji, palice,
vrvi, cepini, dereze, aluminijeve posode,
thermos. **Potrebščine za sankanje,**
tenis in lovce. — Sokolske potrebščine.

Nasproti glavne pošte.

Za šolsko mladino

že prispale moderne obleke, površniki, športne suknje in pe-
lerine za dečke, kakor tudi za deklice, najnovejša konfekcija.
Pošilja se tudi na izbiro na deželo. Cene jako nizke.

Angleško skladišče oblek O. BERNATOVIĆ 52-34

Ljubljana, Mestni trg šte. 5.